

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ (СІМЕЙНІ ЛІКАРІ): ВИБУДОВА НОВИХ
КОМУНІКАЦІЙ, ЯК ШЛЯХ РІШЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРОБЛЕМ
В ПЕРЕПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ (ВТОРИННА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ
ЗА ФАХОМ ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА)**

Височина І. Л.

доктор медичних наук, доцент,

завідувач кафедри сімейної медицини факультету післядипломної освіти

ДЗ «Дніпропетровська медична академія

Міністерства охорони здоров'я України»

Башкірова Н. С.

кандидат медичних наук,

доцент кафедри сімейної медицини факультету післядипломної освіти

ДЗ «Дніпропетровська медична академія

Міністерства охорони здоров'я України»

м. Дніпро, Україна

Історично розбудова сімейної медицини в Україні співпадає з ухваленням у 1997 році Кабінетом Міністрів України концепції державної програми «Сімейна медицина» [1, с. 17], реалізація якої призвела до нагальної необхідності реформування структур вищої освіти з підготовки лікарів нової на той час для нашої держави спеціальності – «лікар загальної практики – сімейний лікар». Особливістю підготовки сімейного лікаря в Україні на початку реформування системи охорони здоров'я шляхом вторинної спеціалізації стало те, що процес перепідготовки складався не лише з набуття професійних знань, але й вимагав усвідомлення необхідності донести до суб'єктів навчання принципово нової ідеології взаємовідносин в системі надання медичних послуг [2, с. 2].

Підготовка лікарів через вторинну спеціалізацію має ряд особливостей, оскільки викладачі факультету післядипломної освіти в складі вищого навчального закладу мають справу з особами, які вже сформувалися як особистості і є фахівцями з базисних спеціальностей (первинна спеціалізація), є носіями власного досвіду та уявлення про систему надання медичної допомоги, що формувалось попередніми роками професійної діяльності.

Кафедра сімейної медицини ДЗ ДМА МОЗ України має власний, двадцятирічний досвід підготовки лікарів вторинної спеціалізації за фахом загальна практика-сімейна медицина (ЗПСМ). Основними вимогами того періоду реформування вищого навчального закладу в контексті методології педагогічної діяльності, і безпосередньо нашої кафедри, стали наступні:

1. Проаналізувати та відібрати інноваційні методичні прийоми викладання, зробити навчальний процес інформативним, але не перевантаженим зайвою інформацією.

2. Розробити алгоритми опанування новими для лікарів вторинної спеціалізації практичними навичками на типовому обладнанні сімейних амбулаторій.

3. Сформувані в межах суб'єкт – суб'єктних взаємовідносин в форматі педагогічної діяльності філософії та світогляду нової медичної фармації – сімейного лікаря.

Специфічними рисами учбового процесу у лікарів-курсантів вторинної спеціалізації, з найбільш значущих, стали наступні особливості викладання:

– Обсяги інформації, які отримували лікарі, постійно адаптувались до їх подальшої роботи, а подача інформації виходила з домінуючого принципу – максимум уваги станам, які зустрічаються часто, мінімум – клінічним раритетам.

– В методиці викладання здійснювався поступовий перехід від нозологічного принципу подання інформації до синдромального формату, як такого, що більше відповідає сутності професійної діяльності сімейного лікаря

Безумовно, підготовка нами фахівців з сімейної медицини будувалась на традиційних для вищої школи формах: лекції, семінарські і практичні, але постійно оновлювалась новим змістом, бо в центрі уваги лікаря ЗПСМ знаходиться не тільки і не стільки власне хвороба, а багатовимірна проблема «здоров'я» чи «не здоров'я», що включає в себе, як медичні так соціальні, психологічні, культурні аспекти здоров'я [3, с. 57].

Для реалізації основних цілей навчання на кафедрі сімейної медицини ФПО ДЗ «ДМА МОЗ України» використовувались різні методики – тренінги, майстер-класи, формати круглих столів (співбесіди) з включенням в методологію викладання процесу колективного прийняття ефективних рішень (фасилітація) [4, с. 1; 5, с. 151]. Застосування методу фасилітації підвищувало вмотивованість лікарів-курсантів у відношенні набуття нових професійних компетенцій; надавало позитивне емоційне забарвлення сприйняттю сімейної медицини; впливало на зміну лікарями усвідомлення своєї особистісної місії, яку вони незабаром будуть нести як сімейні лікарі.

За кінцеву мету власної педагогічної діяльності в даному розрізі ми обрали формування світоглядної цілісності особистості з донесенням до неї суті нової спеціальності, а також наповнення її позитивним сприйняттям. Також, в контексті власної викладацької діяльності, ми звертали увагу на психологічні характеристики портрету майбутнього сімейного лікаря. І тому в процесі навчання, націлювали лікарів вторинної спеціалізації на необхідність

формування у власній професійній діяльності прийомів і методів психічної саморегуляції, які будуть допомагати зберегти власну емоційну стабільність, та виступати основою психологічної надійності професійного «іміджу». З іншого боку, велике значення в нашій педагогічній діяльності набуло і навчання лікарів-курсантів з питання оволодіння навичками ефективного спілкування та методикою консультування хворого.

Таким чином, при підготовці лікарів вторинної спеціалізації треба враховувати наявність у них світоглядної кризи – стана, коли сталий світогляд піддається змінам, а новий ще не сформований. В процесі підготовки лікарів вторинної спеціалізації використання метода фасилітації сприяє формуванню конструктивного сприйняття змін в професійній діяльності та більш свідомому відношенню до оволодіння професійними компетенціями в межах нової спеціальності.

Література:

1. Лысенко Г.И. Семейная медицина в Европе– прошлое, настоящее, будущее/ Г.И. Лысенко, В.И. Ткаченко // Семейна медицина – 2008. – № 3. – С. 17-18.

2. Закон України від 07.07.2011. №3612-VI «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві».

3. Ничкало Н.Г. Развитие професійної освіти і навчання в контексті європейської інтеграції / Н.Г. Ничкало // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. – 2008. – № 1 (58). -С. 57-69.

4. Європейський досвід викладання сімейної медицини – у вітчизняну практику Л. С. Бабінець, д. м. н., професор, І. О. Боровик, к. м. н., Інфомедіа Здоров'я України 13.03.2017 (<http://health-ua.com/stati/terapiya-i-simeynaya-medicine/evropeyskiy-dosvid-vikladannya-simeynoyi-medicine-u-vitchiznyanu-praktiku.html>)

5. Никитин С.А. Фасилітація в моделі сучасного образования / С.А. Никитин О.А. Козырева // Символ науки. – № 4. – 2016. – С. 151-152